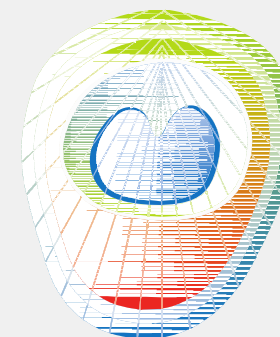
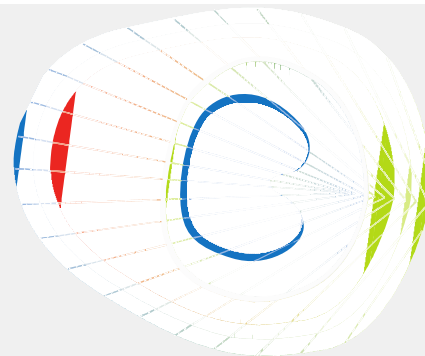

Duurzaam ondernemen & investeren

MVO en Medezeggenschap
Den Bosch, 24 oktober 2014

Giuseppe van der Helm
Executive Director VBDO

VBDO

- Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO)
- Missie: het verduurzamen van de kapitaalmarkt
- Multistakeholder vereniging

- Kracht:
 - Convening power
 - Praktisch: Duurzaam beleggen/ondernemen mogelijk maken

Duurzaam beleggen

Wat is Social Responsible Investment?

- Environmental, Social, Governance
- Lange termijn doelen
- Investeren in de reële economie

VBDO: Vraagkant

- Bezoek jaarlijks 75 aandeelhoudersvergaderingen
 - Thema's: circulaire economie, mensenrechten, belasting
 - Engagement met bedrijven
- Stakeholderdialogen
- Thematisch onderzoek
 - benchmark verantwoord ketenbeheer
 - Mensenrechten
 - Duurzame beloning
 - Verantwoord belastingbeleid
- Conferenties en seminars
 - Responsible Supply Chain Award
 - Human Rights Conference
 - CSR Reporting
 - Analyst Network

WEEK
VAN HET
DUURZAAM
BELEGGEN

Impact VBDO op AvA's

- Aandeelhoudersvergaderingen 70 bedrijven
- Toezeggingen om duurzamer te gaan ondernemen door 57 van de 64 bedrijven (89%).
- In 2012 was dat 58%.
- 35 van de 41 bedrijven met beloftes uit 2012 voor verduurzaming zijn in 2013 waargemaakt (85%).

Aanbodkant

- Benchmark verantwoord investeren
 - Pensioenfondsen
 - Verzekeraars
- Marktstudies:
 - Retail (Nederland)
 - Institutioneel (Europa)
- Engagement met en voor investeerders
- Thematisch onderzoek:
 - voedselzekerheid,
 - De impact van engagement
 - ESG integratie
 - Bezette gebieden
 - Impact investing

Historie of SRI

- SRI: Combinatie van financiële doelen en aandacht voor milieu, sociale factoren en corporate governance issues.

Historie van SRI

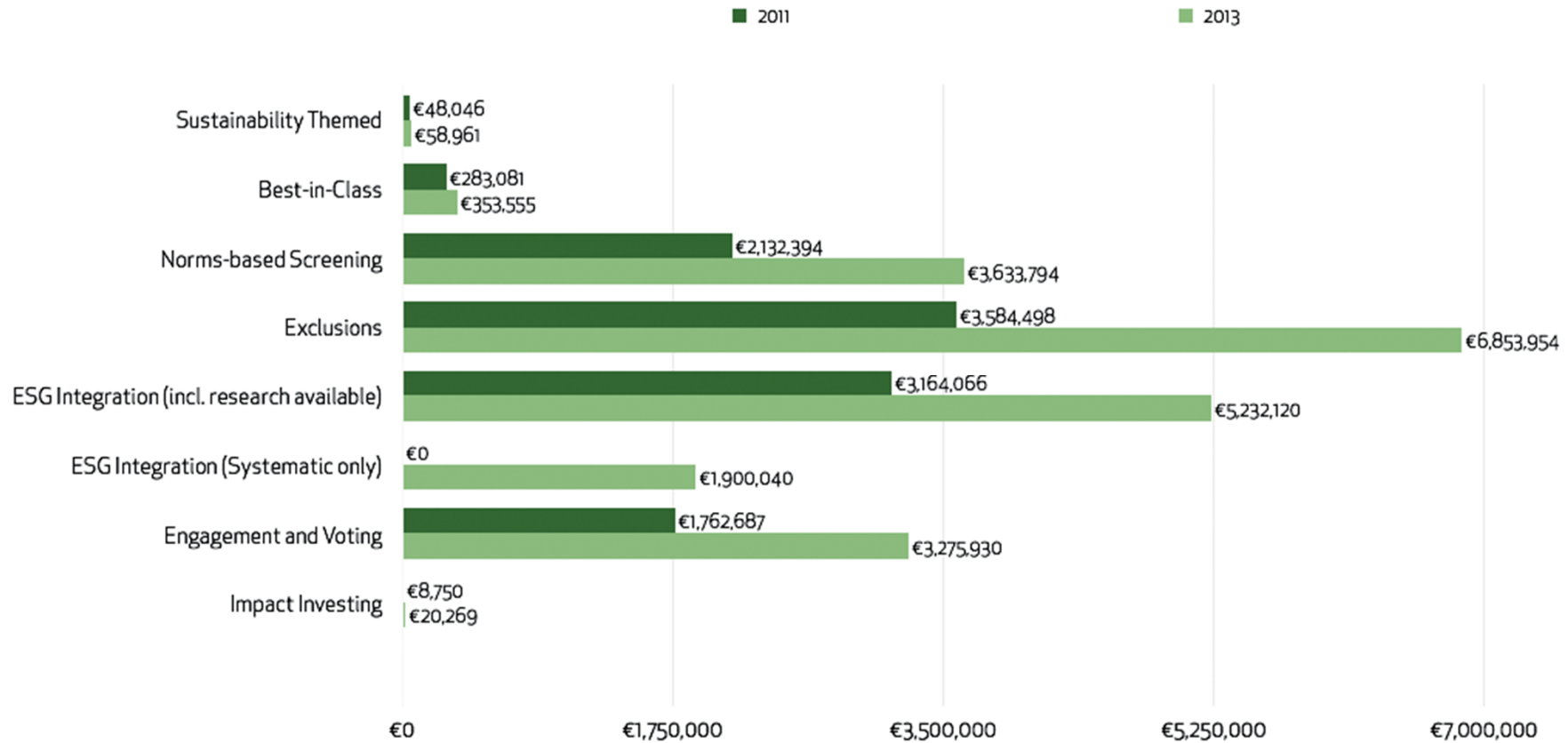
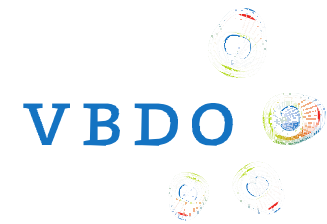
V B D O

- 1960s: Vietnamoorlog, civil rights, vrouwen rechten
- 1980s: druk van investeerders op Zuid Afrika (apartheid), Dow Chemical, Exxon Valdez, etc.
- Nu: clustermunitie (NL), werknemers rechten (US), palm olie (Finland), supply chain, remuneratie

Overview of SRI Strategies Used in Europe

Source: Eurosif

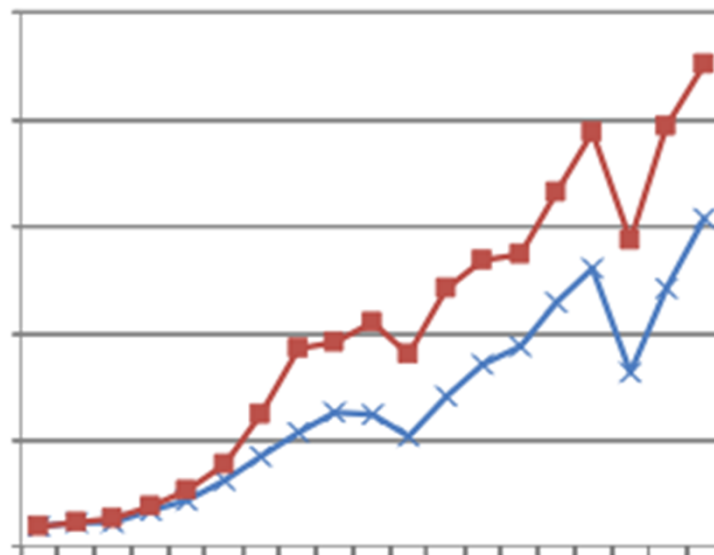
Harvard Business Review

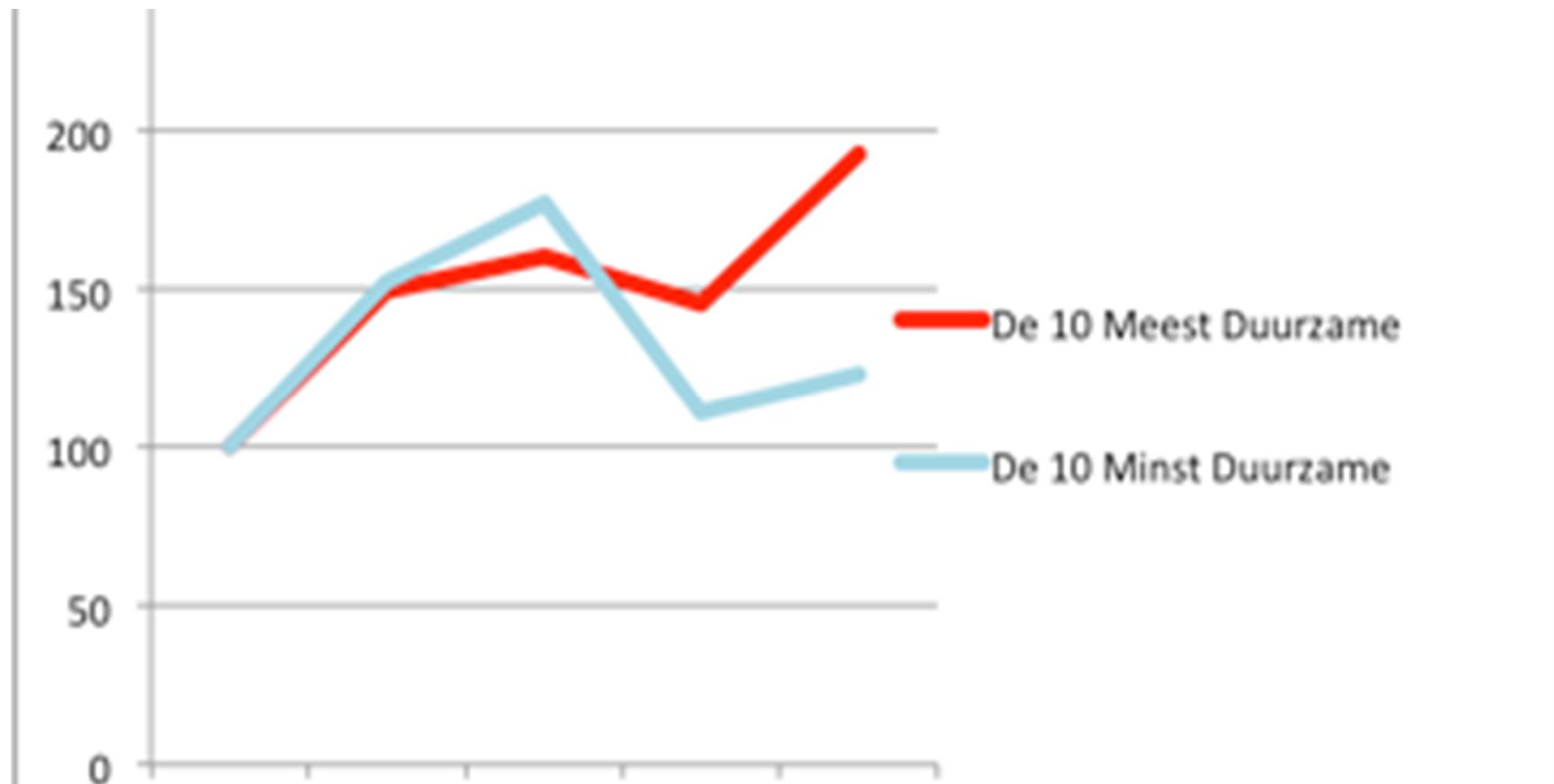
6000 van de grootste bedrijven wereldwijd.

Bedrijven met weinig aandacht voor duurzaamheid:
afgelopen 7 jaar 5,5 procent rendement
gemiddelde winstmarge van 6,3 procent.

meest duurzame bedrijven :
rendement van 16,4 procent
winstmarge van 12,7 procent.

Duurzaam ondernemen loont: beurskoers twee soorten AEX bedrijven (2009-2012)

20-11-13

www.vbdo.nl

Duurzaamheid en bedrijven

- Reputatiemanagement; charity
 - License to operate?
- Risico management
- Waardecreatie
 - Efficiency
 - Producten en diensten
- Bedrijfswaarden en visie: DNA

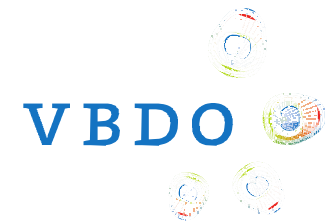
Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Wat?

- MVO: People, Planet, Profit: integreren in strategie
- Gaat verder dan wettelijk minimum
- Zelfregulatie geïntegreerd in business model
- Actief inzetten op denken vanuit ‘the spirit of the law’ , ethische standaard, en internationale normen.
- Een positieve impact van bedrijfsactiviteiten op omgeving, consumenten, werknemers, gemeenschap, stakeholders en alle anderen waarmee bedrijven in aanraking komen.

Transparantie

- License to operate
- Twee pilaren voor duurzaamheid:
 - Transparantie
 - Stakeholder dialoog

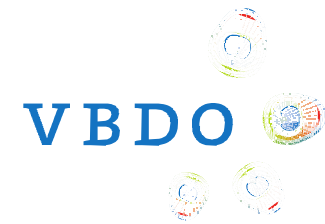
Duurzaamheidsverslag

- Trendanalyse
- Duidelijk beleid en strategie
- SMART doelstellingen; KPI's
- Houdt rekening met alle stakeholders
- Transparantie/ relevantie- volledigheid
- Zowel kwantitatieve als kwalitatieve rapportage van voortgang van duurzame KPI's
- Verificatie door onafhankelijke accountant
- Zelfde status als financiële rapportage
- Benoem business dilemma's, vraag om reactie

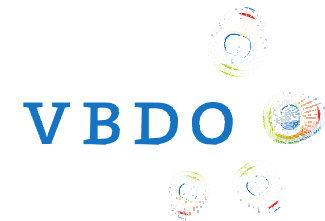
Status duurzaamheids- verslagen

- Strong growth
- Larger reports
- Growing use of websites
- Materiality/ relevance
- Higher quality of information
- External verification and stakeholder panels

Stakeholderdialoog: achtergrond

Belang van stakeholders

- Duurzaamheid: maatwerk
- Check duurzaamheidsbeleid
- Gebruik van collectieve kennis
- License to operate; verbeterde relaties en reputatie

Voorwaarden bedrijf

- Toewijding bestuur voor duurzame strategie
- Onderken economische waarde van duurzaamheid
- Focus/ keuzes
- Rapportage systeem voor niet- financiële data
- Remuneratie met duurzaamheidscriteria
- Stakeholderdialoog
- Verificatie door onafhankelijke auditor

Trends

- Belang van verantwoord belastingbeleid
- Mensenrechten : voor 90% van de bedrijven
nieuw thema: Due diligence
- Biodiversiteit van 10% naar 50 % bedrijven
- Duurzame doelen remuneratie sinds 2008:
13% bedrijven → 75% bedrijven in 2012

Ruimte voor verbetering

V B D O

- Betere focus
- Duidelijke en gekwantificeerde doelstellingen
- Business dilemma's
- Vertaal transparantie naar financiële waarde
- Integreer duurzaamheid: onderdeel van core activiteiten en financieel verslag
- Toewijding van bestuur en commissarissen
- Bonus mede afhankelijk van duurzaamheidsdoelstellingen

Pensioenfondsen

- De VBDO onderzoekt van 49 het duurzaamheidsbeleid, de uitvoering van dat beleid, de governance en de accountability.
- Pensioenfondsen lijken duurzamer te beleggen. De totale gemiddelde score van de onderzochte fondsen is met tien procent gestegen.
- Te weinig overleggen met achterban en waar het wel gebeurt, is de raadpleging nog summier. Dialoog nodig.
- www.meerdoenmetjepensioen.nl

RANKING		NAME OF PENSION FUND	OVERALL SCORE	GOVERNANCE	POLICY	IMPLEMENTATION	ACCOUNTABILITY
2014	2013						
1	▲	2 Bedrijfspensioenfondsen voor de Landbouw	4,3	4,7	5,0	3,8	5,0
1	=	1 Pensioenfondsen Zorg en Welzijn	4,3	5,0	5,0	3,7	4,7
3	▲	4 Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	4,1	4,7	4,4	3,7	4,5
4	▼	3 Bedrijfstakpensioenfondsen voor de Media	3,8	4,7	4,4	3,0	4,8
5	▲	13 Pensioenfondsen Unilever Nederland "Progress"	3,7	4,2	4,4	3,4	3,4
6	▲	7 Bedrijfstakpensioenfondsen voor de bouwnijverheid (bpfBOUW)	3,6	3,3	4,4	3,5	3,7
7	▲	16 Pensioenfondsen SNS REAAL	3,6	3,7	4,4	3,5	3,3
8	▼	5 Pensioenfondsen van de Metalektro (PME)	3,5	4,5	4,4	2,8	3,8
9	★	20 Spoorweg Pensioenfondsen	3,5	3,7	3,9	3,1	4,1
10	▲	12 Pensioenfondsen Metaal en Techniek	3,4	3,9	4,4	2,8	3,8

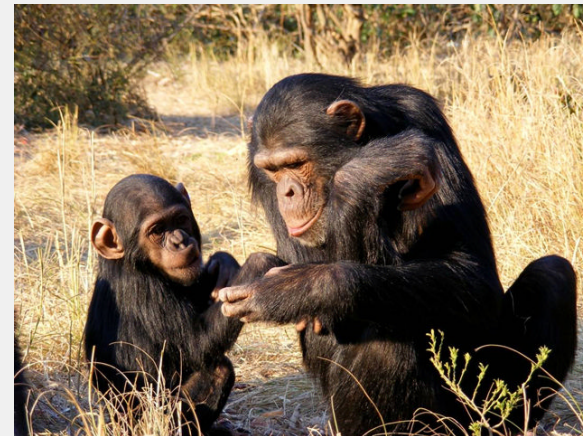
SCORES PER CATEGORY

What about ethics?

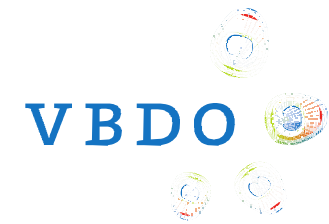

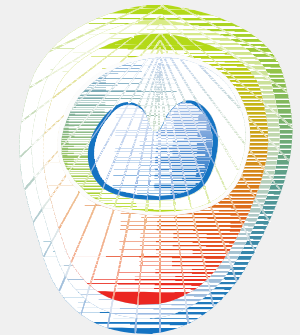
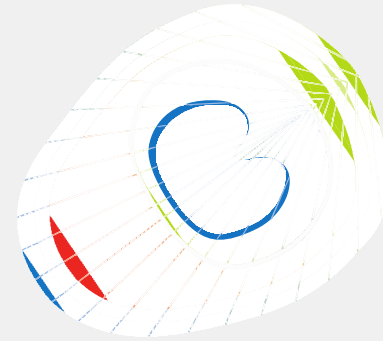
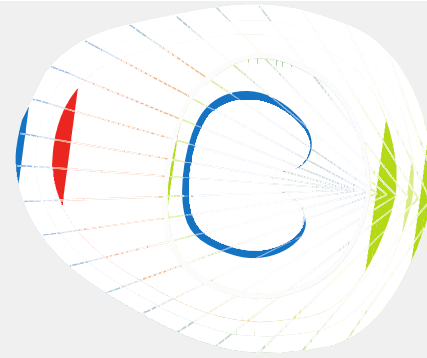
- Reputation
- Fairness
- License to operate
- Consult your stakeholders

- Ethics are always there

Leiderschap vraagt keuzes- waarbij iedereen betrokken is

www.vbdo.nl

Giuseppe.vanderHelm@vbdo.nl

030 234 0031

Duurzaamheidstrends

- Bewust, mondig en kritisch publiek
- Stakeholderdialogoog uitbouwen
- Materialiteit
- Integrated reporting
- Onafhankelijke verificatie
- Externalities meenemen in kosten- groene P&L
- Duurzaamheid vertalen op productniveau
- Business dilemma's aangeven
- Nieuwe issues, bv zero waste; privacy
- Spanningsveld ethiek en business case

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

- Beleid integreren in alle activiteiten van bedrijven en van hun leveranciers.
- Materiality: focus op kernzaken die impact hebben
- Stakeholderdialoog en engagement
- GRI (annual report) en externe verificatie
- Gebaseerd op internationale MVO richtlijnen, bv: OECD Guidelines, ILO standaard, mensenrechten, ISO etc.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Belangrijke thema's:

- Remuneratie
- Mensenrechten
- Ketenbeheer
- Diversiteit
- Zero waste/ milieubeleid
- Belastingbeleid